

Отже, підготовка військових перекладачів в умовах воєнного стану, потребує оволодіння теоретичного навчального матеріалу та практичне оволодіння основних складових мовленнєвої та перекладацької компетенцій для формування фонетичних, лексичних та граматичних навичок, розвиток перекладацької майстерності студентів. Різноманітні методи підготовки військових перекладачів спираються на створення продуктивного навчання та атмосфери успіху, що спирається на суб'єкт-суб'єктні взаємовідносини «викладач-студент» через активізацію пізнавальної діяльності та вміння самостійно приймати рішення; формування інформаційної культури; можливості дослідницької та аналітичної діяльності; забезпечення мовної комунікації між сторонами-учасниками багатонаціональних проєктів тощо. Численні переваги роботи із інтернет-ресурсами у практиці викладання та вивчення іноземної мови та перекладу дають викладачу можливість вирішення низки дидактичних та методичних завдань в підготовці здобувачів вищої освіти, особливо якщо використання сучасних інформаційних технологій вдало поєднується із традиційними підходами до викладання на практиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко Ю., Долинський Є. Особливості перекладу англійської військової термінології. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*, 2020. № 20, С. 17-21.
2. Сніца Т. Особливості підготовки перекладачів у вищих військових навчальних закладах. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*, 2018, № 4 (63), грудень С.154-157.
3. Електронне джерело: <http://dictionary.reference.com>;
4. Електронне джерело: <http://dictionary.reference.com>;
5. Електронне джерело: <http://www.learneng.org>;

Мартиненко А.О.,

студентка II курсу Факультету математики, інформатики і фізики
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна
*Науковий керівник - Кушнірук С.А.,
доктор педагогічних наук, професор, доцент кафедри педагогіки
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ ВОЄННОГО ЧАСУ

Анотація. У статті розглядаються особливості трансформації освітнього простору України в умовах воєнного часу. Доведено, що державна стратегія в науці та освіті має вирішальне значення для розвитку людського капіталу та економічних переваг. Встановлено, що військові реформи у сфері освіти можна умовно розподілити за такими факторами: надання комп'ютерного обладнання та обладнання для підтримки онлайн-викладання та навчання; розробка та розширення цифрових освітніх платформ і контенту; розробка системи електронного оцінювання вищої освіти; посилення системи психосоціальної підтримки та догляду для постраждалого від кризи населення.

Abstract. The article examines the peculiarities of the transformation of the educational space of Ukraine in wartime conditions. It has been proven that the state strategy in science and education is crucial for the development of human capital and economic advantage. It has been established that military reforms in the field of education can be tentatively divided into the following factors: provision of computer equipment and equipment to support online teaching and learning; development and expansion of digital educational platforms and content; development of the electronic evaluation system of higher education; strengthening the system of psychosocial support and care for the population affected by the crisis.

Актуальність. Українська освіта та наука сильно постраждали від звірств агресора, російські війська продовжують вбивати мирне населення та бомбити наші міста та селища, руйнуючи освітню та наукову інфраструктуру. Після того, як у лютому 2022 року в Україні почалася повномасштабна війна, національні заклади освіти були заскочені зненацька та змушені були адаптуватися до абсолютно нової та непередбачуваної реальності за одну ніч.

Після перших руйнувань, триваючих ракетних обстрілів і наближення російських військ до українських міст академічні інституції «зависли», щоб зрозуміти, що робити далі в цій ситуації. Їм знадобилося кілька тижнів, щоб звикнути до нової реальності та відновити роботу. Цифрові альтернативи допомагали в ситуації, коли звичайна робота на місці була неможлива або ускладнена.

Зклади освіти докладають всіх зусиль, щоб забезпечити безперервність викладання та навчання, створити безпечні умови для студентів та викладачів, учнів та вчителів, підтримати тих, хто емігрував за

кордон чи переїхав до регіонів України з кращою безпекою, продовжувати системні реформи на всіх рівнях освіти.

Враховуючи важливість вищезазначених завдань, необхідно визначити перелік ключових пріоритетів освітньої політики, своєчасна реалізація яких сприятиме мінімізації втрат у навчанні та забезпеченню стійкості української освіти.

Метою дослідження є здійснення комплексного аналізу принципів трансформації освітнього простору України воєнного часу.

Ступінь розробки. Особливості реформування освіти в умовах повномасштабного вторгнення розглядали: Н. Байтемірова, І. Балуба, А. Вітренко, О. Гусак, С. Даниленко, О. Денисюк, Т. Дронь, О. Єресько, Д. Завгородній, Т. Запорожець, С. Захарін, В. Кашперський, Т. Кононович, Н. Корецька, О. Костюченко, С. Лондар, С. Нерянова, В. Носок, Т. Панченко, О. Пижов, І. Рибалко, В. Рогова, О. Савицька, В. Сальков, А. Софієнко, К. Супрун, І. Таранов, Г. Терещенко, С. Фіцайло, Р. Швадчик, С. Шкарлет, О. Шкуратов, І. Шумік та ін. Водночас, враховуючи продовження військової агресії російської федерації тема трансформації освітнього простору не втрачає своєї актуальності.

Основний матеріал дослідження. Державна стратегія в науці та освіті має вирішальне значення для розвитку людського капіталу та економічних переваг, таких як стаке зростання та конкурентоспроможна економіка, які є ключовими для соціального та індивідуального добробуту, майбутнього процвітання та високої якості життя. Ці цілі вимагають добре скоординованих політичних ініціатив, життєздатних управлінських рішень і довгострокових інвестицій.

Очевидно, що нинішня українська система освіти не відповідає ані індивідуальним/соціальним потребам, ані готова протистояти економічним викликам чи світовим тенденціям. З цієї причини системна трансформація здійснюється для забезпечення нової якості освіти на кожному рівні: від дошкільної до вищої та освіти дорослих.

Війна в Україні призвела до вимушеного переміщення понад 12 мільйонів людей як всередині країни, так і в сусідніх країнах, у тому числі 4,6 мільйона дітей. Станом на 29 травня 1888 навчальних закладів зазнали бомбардувань і обстрілів, 180 з них повністю зруйновані. Серед постраждалих понад 7,5 млн дітей, 1,5 млн молоді та понад 70 тис. іноземних студентів, які навчалися в Україні до війни [1].

На початку війни уряд України запустив інтерактивну карту «Освіта під ударом», де можна побачити, скільки шкіл, дитсадків, університетів та інших навчальних закладів було зруйновано, або пошкоджені, або знищені [1].

У більшості випадків університет евакуюється і формально залишається окремою організацією, але весь персонал і студенти переміщуються і тимчасово базуються в приміщеннях інших університетів. Так було, наприклад, з Маріупольським державним університетом, який нині дислокується до Києва.

Відразу після початку війни всім навчальним закладам було рекомендовано піти на кілька тижнів у відпустку, щоб отримати трохи більше ясності щодо ситуації, як вона буде змінюватися і як з цим боротися.

Переважає більшість із них продовжили навчання у змішаному режимі, переважно через онлайн-викладання. Деталі дійсно залежать від регіону та установи. Якщо брати східні регіони, то у них навчання в очній формі не відбувається з очевидних причин.

Але на заході країни, особливо ті установи, які мають ресурси для забезпечення притулку та додаткових заходів безпеки, з квітня-травня почали працювати у звичайному очному режимі.

Найкраща ситуація у Львівській області, де 83% шкіл готові розпочати офлайн-навчання. А спеціальні комісії ДСНС вже обстежили будівлі 1205 вишів, шкіл і дитсадків Закарпатської області, на черзі – останні 48. Наразі, якщо всі вимоги будуть виконані, комісари рекомендують відкрити 517 шкіл, тобто 41 відсоток від загальної кількості. У Києві рекомендовано до відкриття 740 із 1063 шкіл, що становить 68% [2].

Після двох років пандемії COVID-19, звичайно, онлайн-навчання стало більш поширеним, ніж раніше. Але деякі проблеми все ж залишаються.

На відміну від шкільної освіти, у вищих навчальних закладах не приймають рішення щодо змісту навчального плану централізовано. Але уряд має контролювати дотримання стандартів вищої освіти та отримання результатів навчання під час навчання.

Якщо говорити про школи під час пандемії, то була розроблена «Всеукраїнська школа онлайн» – платформа з кількома тисячами відеоуроків з різних шкільних предметів для всіх класів з 5 по 11.

Уряд України уклав кілька угод з міжнародними навчальними платформами, такими як Coursera, UdeMy та EdX; вони надали низку безкоштовних курсів, які зазвичай не є безкоштовними для всіх учнів. У Coursera, наприклад, у нас є 20 000 унікальних користувачів платформи, які пройшли принаймні один курс [3].

Уряд намагається залучити все більше і більше студентів до поширення новин, щоб переконатися, що ці можливості є відкритими; є спеціальна команда, яка працює над розгортанням усіх цих онлайн-курсів.

Друге, що робить уряд – це забезпечення наявності достатньої кількості технічних інструментів для викладачів, дітей, щоб вони могли викладати та навчатися не лише за допомогою попередньо записаних, наданих і розроблених ресурсів, але й якщо вони хочуть самостійно забезпечити синхронне онлайн-викладання.

Уряд досяг ряду угод із Zoom, Google і Microsoft, які надали програмні рішення та проводять низку вебінарів, щоб переконатися, що всі в закладах освіти знають, як користуватися цими інструментами [3].

На даний момент немає великих успіхів у забезпеченні вищів ноутбуками, комп'ютерами, веб-камерами, однак уряд отримує величезну підтримку в цьому сенсі від партнерів і донорів для шкіл, але з вищою освітою все трохи інакше, тому що вона не є обов'язковою.

Для реалізації індивідуального навчального плану, надання консультацій батькам, перевірки виконаних завдань педагогам (учителям, спеціальним педагогам, а саме учителям-дефектологам, учителям-логопедам) рекомендовано використовувати засоби комунікації, зокрема:

- розміщення завдань і рекомендацій на сайті закладу;
- створення груп із батьками, учнями в соціальних мережах (Viber, Telegram, WhatsApp та ін.);
- використання електронних платформ (ZOOM, Google Classroom тощо);
- проведення скайп-конференцій;
- спілкування в телефонному режимі;
- листування через електронну пошту тощо [4, с. 35].

Заклади позашкільної освіти теж істотно трансформували свою роботу, особливо на територіях, які зазнали найбільшого негативного впливу від агресії РФ.

Задля продовження навчання школярів державні заклади позашкільної освіти забезпечили розміщення в мережі Інтернет численних відеоматеріалів, що дали можливість проводити заняття з дітьми та організовувати для них змістовне дозвілля.

Окрім того забезпечено заходи з організації зовнішнього незалежного оцінювання та вступної кампанії у 2022 р. (накази МОН «Про внесення змін до Календарного плану організації та проведення у 2022 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» від 28.02.2022 № 231; «Про затвердження Порядку проведення у 2022 році національного мультипредметного тесту» від 12.05.2022 № 433; «Про організацію та проведення у 2022 році національного мультипредметного тесту» від 12.05.2022 № 434; «Про затвердження Переліку населених пунктів України, на території яких буде сформовано попередню мережу тимчасових екзаменаційних центрів для проведення основних сесій національного мультипредметного тесту» від 16.05.2022 № 445; «Про затвердження Переліку закордонних населених пунктів, на території яких буде створено тимчасові екзаменаційні центри для проведення основних сесій національного мультипредметного тесту» від 19.05.2022 № 465; «Про організацію роботи консультативних телефонів Міністерства освіти і науки «Вступна кампанія 2022 року» від 23.06.2022 № 587 та інші накази, що регулюють питання вступу до ЗФПО і ЗВО України) [3].

МОН забезпечило правові умови для продовження здобуття загальної середньої освіти у 2022/2023 н. р. (наказ МОН «Про деякі питання зарахування до закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні» від 13.05.2022 № 438 та інші правові акти).

Надзвичайна потреба в даний момент полягає в тому, щоб підтримати студентів, щоб вони успішно завершили 2022 навчальний рік. Наразі близько 86% шкіл в Україні «офіційно» відновили заняття (після короткочасного закриття після вторгнення), але майже виключно за допомогою онлайн/дистанційних методів.

Понад 91 тисяча учнів-переселенців Perezарухувалися до шкіл за місцем тимчасового проживання (особливо у Львівській області). Існують різні онлайн-навчальні ініціативи, щоб зберегти доступ до освіти під час війни як для студентів в Україні, так і для студентів-біженців за межами України, хоча існують значні прогалини в охопленні.

Проводяться опитування щодо оцінки потреб. Університети мають відносно краще охоплення, за ними йдуть школи (5-11 класи), які мають доступ до електронної платформи дистанційного та змішаного навчання Всеукраїнської школи онлайн, створеної під час пандемії для забезпечення доступу до навчальних програм та навчальних матеріалів для учнів 5-11 класів [5].

Хоча середній щоденний трафік зріс у 20 разів з початку війни, онлайн-платформа є статичною, і багато вчителів не використовують її регулярно, оскільки вона пропонує мало можливостей для прямої взаємодії учень-викладач.

Для дітей молодшого віку (від дошкільного віку до 4-го класу) значно менше онлайн-контенту і багато вчителів не використовують його регулярно, оскільки він пропонує мало можливостей для прямої взаємодії учень-викладач.

Перебої в навчанні через війну чи пандемію можуть мати постійний негативний вплив на навчання, оскільки вони впливають на всі елементи можливості учня навчатися: менше часу, витраченого на навчання, нижча якість навчання за допомогою дистанційних/онлайн-модалей, що призводить до меншого змісту, охопленого під час навчання.

До пандемії Україна працювала нарівні зі своїми регіональними сусідами у Східній Європі і випереджала їх за рівнем стійкості учнів до навчання; однак оцінки втрат навчання через російське вторгнення свідчать про те, що результати навчання нині нижчі, ніж у країнах Європи з найнижчими показниками.

Тривале закриття шкіл лише посилює втрати навчання в Україні.

Висновки. Таким чином, за результатами проведеного дослідження було зроблено висновки, трансформації освітнього простору України в умовах воєнного часу охоплюють собою:

- надання комп'ютерного обладнання та обладнання для підтримки онлайн-викладання та навчання;
- розробку та розширення цифрових освітніх платформ і контенту;
- розробку системи електронного оцінювання вищої освіти;

- посилення системи психосоціальної підтримки та догляду для постраждалого від кризи населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ensuring teaching and learning continues in Ukraine. *Unesco* : офіційний вебсайт. URL: <https://www.unesco.org> (дата звернення: 27.10.2022).
2. Освіта України в умовах воєнного стану : інформаційно-аналітичний збірник. *Міністерство освіти і науки України* : офіційний вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 27.10.2022).
3. Цифрова трансформація та безпека освітнього простору в умовах воєнного стану. *Державна служба якості освіти України* : офіційний вебсайт. URL: <https://znaayshov.com> (дата звернення: 27.10.2022).
4. Мар'єнко М., Сухих А. Організація навчального процесу у ЗЗСО засобами цифрових технологій під час воєнного стану. *Український Педагогічний журнал*. 2022. №2. С. 31-37.
5. Digital transformation ahead of schedule. How Ukrainian universities survive and transform in times of war. *Elephantinthelab* : офіційний вебсайт. URL: <https://elephantinthelab.org> (дата звернення: 27.10.2022).

Марченко Ю.П.,

студентка II курсу магістратури Педагогічного факультету

Національного педагогічного

університету імені М.П. Драгоманова,

м. Київ, Україна

Науковий керівник - Ремньова А.Г.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Національного педагогічного

університету імені М.П. Драгоманова,

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В ПОЛЬЩІ

Анотація. У статті досліджено проблему педагогічного консультування, систематизовано вимоги до спеціалістів у галузі консультування, визначено функції та кваліфікаційні характеристики педагогічного консультанта у Польщі.

Abstract. In the article the problem of pedagogical counseling is investigated, the requirements for specialists in the field of counseling are systematized, the functions and qualification characteristics of pedagogical counselor in Poland are determined.

В умовах масштабних реформ вітчизняного освітнього простору існує нагальна потреба у створенні ефективної системи поширення знань та інформації в соціально-гуманітарній сфері, зокрема, у педагогічному консультуванні та послугах дорадників. Розвиток ринкових відносин, зміни у державній власності, створення різноманітних професійних установ та перепідготовка працівників освіти привели до того, що консультаційні послуги відіграють все більшу роль у розвитку різних сфер виробництва в Україні та в організації інформаційно-консультаційної діяльності. Створення ефективної та надійної системи інформаційно-консультаційного обслуговування педагогічних працівників, учнів та їх батьків є однією з найважливіших передумов ефективного вирішення освітніх проблем у суспільстві.

Аналіз перспектив розвитку консультаційних послуг в Україні та досвіду розвитку цих послуг у світі показує, що кожна країна-член ЄС повинна мати систему консультування виробничої діяльності приватного сектора, а саме консультаційних послуг. У сучасному світі все більшого значення набуває необхідність надання професійних консультацій в умовах нестабільності сучасного світу, економічної глобалізації та вільного потоку капіталу та людських ресурсів між країнами. Динамічний розвиток структур і консультаційної діяльності ґрунтується на необхідності профорієнтації та консультування не тільки під час навчання в школі, а й протягом усього життя (life-long learning); поява нових можливостей кар'єрного зростання сприяє розвитку різноманітних освітніх шляхів, тим самим розширюючи поле освіти; характер вільного ринку, що відкриває можливість самозайнятості; конкуренція, що веде до необхідності здобуття нових знань і навичок, веде до ефективного пошуку роботи [2; с. 1].

Необхідність забезпечення консультативної допомоги різко зросла у зв'язку з дестабілізацією, пандемією, військовими діями, загрозою ядерної катастрофи, що охопили сучасний світ і зумовили зміни у сфері освіти. Дистанційне навчання стало викликом для вчителів, учнів, батьків і порушило багато проблем психологічного, професійного характеру, що потребувало допомоги у їх вирішенні. Тому останнім часом у науковців посилюється інтерес до вивчення проблеми всіх видів консультування: психологічного, соціального і педагогічного. Якщо порівнювати досвід надання консультаційної допомоги в Україні та за кордоном, розуміємо, що дана професійна діяльність знаходиться на етапі формування. Тому зарубіжний досвід у сфері консультування і напрацювання іноземних науковців можуть стати у нагоді під час процесу становлення та розвитку консультативної діяльності у вітчизняній освіті.